

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของโครงการ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคน ผ่านกระบวนการศึกษา สังเกต คิดว่าวิเคราะห์จนเกิดปัญญาและตกผลึกเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้เฉพาะหลาย ๆ เรื่อง จัดว่าเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหาจัดการและการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นความรู้ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม ชุมชนและในตัวผู้รู้เอง จึงควรมีการสืบค้น รวบรวม ศึกษา ถ่ายทอด พัฒนาและนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2535 : 208) ได้ให้คำจำกัดความของภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้านว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดได้เอง ที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นสติปัญญา เป็นองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ทั้งกว้าง ทั้งลึก ที่ชาวบ้านคิดเอง ทำเอง โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่ แก้ปัญหาการดำเนินชีวิตได้ในท้องถิ่นอย่างสมสมัย ประเวศ วะสี(2536 : 21-22) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น สะสมขึ้นมาจากประสบการณ์ชีวิต สังคม และในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน และสืบทอดกันมาเป็นวัฒนธรรม โดยมีลักษณะสำคัญคือ 1) มีวัฒนธรรมเป็นฐาน ไม่ใช่วิทยาศาสตร์ 2) มีบูรณาการสูง 3) มีความเชื่อมโยงไปสู่نامธรรมที่ลึกซึ้งสูงส่ง และ 4) เน้นความสำคัญของจริยธรรมมากกว่าวัตถุธรรม

เห็ด เป็นประเภทของสิ่งมีชีวิตประเภทใหญ่ประเภทหนึ่ง เดิมเคยจัดอยู่อาณาจักรเดียวกับพืช แต่ปัจจุบันจัดอยู่ใน อาณาจักรเห็ดราหรือฟังไจ (Kingdom of Fungi) ไม่มีคลอโรฟิลล์ สังเคราะห์อาหารเองไม่ได้ กินอาหารโดยสร้างน้ำย่อยแล้วปล่อยออกมาย่อยสารอินทรีย์จนเป็นนโมเลกุลเล็กและดูดเข้าเซลล์ เป็นสิ่งมีชีวิตประเภทเดียวกับ รา และยีสต์ ซึ่งเห็ดในปัจจุบันมีบทบาทสำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง โดยนำมาใช้ประกอบอาหารและเป็นยาสมุนไพรรักษาโรค เห็ดที่เกิดขึ้นในธรรมชาตินั้นมีแพร่กระจายไปทั่วโลก ซึ่งแต่ละสายพันธุ์และชนิดนั้นมีความแตกต่างกันไปตามสภาวะแวดล้อม สำหรับประเทศไทยพบเห็ดมากในฤดูฝน อาณาเขตตั้งแต่ภูเขาสูงถึงริมทะเล และตามป่าที่มีความชื้นสูง ส่วนใหญ่พบเห็ดหลายๆ ชนิดเกือบตลอดทั้งปี

ตำบลสะลงตั้งอยู่ในอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของที่ว่าการอำเภอแมริม โดยห่างจากที่ว่าการอำเภอแมริม ประมาณ 12 กิโลเมตร ห่างจากศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ ระยะทางประมาณ 22 กิโลเมตร เนื้อที่โดยประมาณทั้งตำบล 118.389 ตารางกิโลเมตร หรือ 73,993.125 ไร่ มีอาณาเขต ดังนี้ ทิศเหนือติดต่อดำบลสันป่ายาง อำเภอแม่แตง ทิศใต้ติดต่อดำบล

ห้วยทรายและตำบลแม่แรม ทิศตะวันออกติดต่อดำบลขี้เหล็ก ทิศตะวันตกติดต่อดำบลสะเมิงเหนือ อำเภอสะเมิง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเชิงเขาและภูเขา มีลักษณะเป็นที่ราบสลับกับเนินเขาและภูเขา มีความลาดเอียงจากทิศตะวันตกไปทางทิศตะวันออก ซึ่งในพื้นที่ตำบลสะลวง พบภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวนมาก เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นวิธีการเลือกเก็บเห็ด โดยจะใช้ประสบการณ์ที่ถ่ายทอดกันมานานจากรุ่นสู่รุ่น แต่ยังพบว่าชาวบ้านบางกลุ่มยังไม่มีความรู้ในเรื่องนี้ซึ่งอาจจะทำให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสูญหายไป

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมีจุดประสงค์เพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องเห็ดป่า ในบริเวณตำบลสะลวง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยระบบนี้จะเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเห็ดในบริเวณตำบลสะลวง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ไว้ทั้งหมด สามารถสืบค้นและออกรายงานได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ โดยจะเป็นแหล่งความรู้ให้แก่ผู้ที่สนใจสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่าง ๆ ได้ อีกทั้งระบบ จะเป็นเครื่องมือในการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องเห็ดต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1.2.1 เพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่องเห็ดป่า ในบริเวณตำบลสะลวง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
- 1.2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของชุมชนในการใช้ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.3.1 ได้ระบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่องเห็ดป่า ในบริเวณตำบลสะลวง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
- 1.3.2 ได้ความพึงพอใจของชุมชนในการใช้ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.4 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

ในการจัดสร้างระบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่องเห็ดป่า ในบริเวณตำบลสะลวง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ได้ยึดหลักวงจรการพัฒนาแบบ (System Development life Cycle: SDLC) มีขั้นตอน 7 ขั้นตอน คือ

- 1.4.1 เข้าใจปัญหา (Problem Recognition) คือ ศึกษาข้อมูลของระบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องเห็ดป่าในบริเวณตำบลสะลวง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้

1.4.2 ศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility Study) โดยกำหนดปัญหาและศึกษาความเป็นไปได้ของระบบงานว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด คำนวณความต้องการ โอกาสในการสร้างระบบงานใหม่

1.4.3 วิเคราะห์ (Analysis) วิเคราะห์ปัญหาและกำหนดความต้องการของระบบฐานข้อมูล ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องเห็ดป่าในบริเวณตำบลสะลง อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ วางแผนการดำเนินงาน กำหนดรายละเอียดของข้อมูล เพื่อจัดสร้างระบบฐานข้อมูล

1.4.4 ออกแบบระบบฐานข้อมูล (Design) วางแผน ออกแบบการทำงานตามลำดับขั้นตอน ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้

1.4.5 สร้างและพัฒนาระบบ (Construction) คือ การเขียนโปรแกรมระบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องเห็ดป่าในบริเวณตำบลสะลง อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ และพัฒนาระบบ

1.4.6 ปรับปรุง ตรวจสอบ แก้ไขฐานข้อมูล (Conversion) ทดลองใช้งาน ตรวจสอบ ข้อบกพร่อง ข้อผิดพลาดที่ต้องการแก้ไขในแต่ละส่วน

1.4.7 บำรุงรักษา (Maintenance) รวมถึงการสรุปผล จัดทำคู่มือ ในการดำเนินการทำงานของระบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องเห็ดป่าในบริเวณตำบลสะลง อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ พร้อมทั้งนำเสนอผลงานที่สมบูรณ์และส่งมอบงาน

1.5 ขอบเขตการจัดทำโครงการ

1.5.1 ส่วนของผู้ดูแลระบบ

1.5.1.1 ด้านข้อมูล สามารถจัดเก็บ / เพิ่ม / ลบ / แก้ไข และสืบค้นข้อมูล ดังนี้

- ข้อมูลผู้ดูแลระบบ
- ข้อมูลเห็ด
- ข้อมูลประเภทของเห็ด
- ข้อมูลแหล่งที่เกิดของเห็ด
- ข้อมูลฤดูของเห็ด
- ข้อมูลข้อคิดเห็น
- ข้อมูลสิทธิการใช้งาน

1.5.1.2 ด้านการประมวลผลระบบสามารถประมวลผลข้อมูลได้ดังนี้

- ตรวจสอบสิทธิการใช้งาน
- การสืบค้นเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถสืบค้นได้ดังนี้

- 1) สืบค้นจากชื่อเรื่อง
- 2) สืบค้นจากคำสำคัญ
- 3) สืบค้นจากชื่อเห็ด
- 4) สืบค้นจากผู้เขียน

1.5.1.3 ด้านการออกรายงาน ระบบสามารถรายงานดังนี้

- รายงานข้อมูลสมาชิก
- รายงานข้อมูลเห็ด
- รายงานข้อมูลเห็ดตามประเภท
- รายงานข้อมูลเห็ดตามแหล่งเกิด
- รายงานข้อมูลเห็ดตามฤดู
- รายงานข้อมูลสิทธิการใช้งาน
- รายงานข้อมูลที่มีผู้สนใจสืบค้นมากที่สุด 10 อันดับ
- รายงานผลการสืบค้นข้อมูล
- รายงานสถิติการใช้งาน

1.5.2 ส่วนของผู้ใช้ระบบ

1.5.2.1 ด้านฐานข้อมูล สามารถจัดเก็บ / เพิ่ม / ลบ / แก้ไข ดังนี้

- ข้อมูลสมาชิก
- ข้อมูลการแจ้งลิ้มรสผ่าน
- ข้อมูลความคิดเห็น

1.5.2.2 ด้านการประมวลผลระบบสามารถประมวลผลข้อมูลได้ดังนี้

- การสืบค้นเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถสืบค้นได้ดังนี้
 - 1) สืบค้นจากชื่อเรื่อง
 - 2) สืบค้นจากคำสำคัญ
 - 3) สืบค้นจากชื่อเห็ด
 - 4) สืบค้นจากผู้เขียน

1.5.1.3 ด้านการออกรายงาน ทางจอภาพและเครื่องพิมพ์ดังนี้

- รายงานข้อมูลสมาชิก
- รายงานข้อมูลเห็ด

- รายงานข้อมูลเห็ดตามประเภท
- รายงานข้อมูลเห็ดตามแหล่งเกิด
- รายงานข้อมูลเห็ดตามฤดู
- รายงานข้อมูลที่มีการสืบค้นมากที่สุด 10 อันดับ
- รายงานผลการสืบค้น
- รายงานสถิติการเข้าใช้งาน

1.6 รายละเอียดเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำโครงการ

1.6.1 ด้านฮาร์ดแวร์ (Hardware)

1.6.1.1 เครื่องแม่ข่าย (Server)

1.6.1.1.1 หน่วยประมวลผลกลาง (CPU : Central Processing Unit) รุ่น AMD Athlon64 X2 5600+ 2.8 Ghz

1.6.1.1.2 หน่วยเก็บข้อมูลฮาร์ดดิสก์ (Hard Disk) ความจุ 120 GB

1.6.1.1.3 หน่วยความจำหลัก (RAM : Random Access Memory) ความจุ 2 GB

1.6.1.1.4 ซีดีรอม (CD-ROM : Compact Disk-Read Only Memory) 52X

1.6.1.1.5 จอภาพ (Monitor) 17 นิ้ว

1.6.1.1.6 การ์ดแสดงผล (VGA : Video Graphics Array) ASUS 3650 256MB

1.6.1.1.7 แป้นพิมพ์ (Keyboard)

1.6.1.1.8 เมาส์ (Mouse)

1.6.1.2 เครื่องลูกข่าย (Client)

1.6.1.2.1 หน่วยประมวลผลกลาง (CPU : Central Processing Unit) รุ่น AMD Sempron 2600+ 1.6 GHz

1.6.1.2.2 หน่วยเก็บข้อมูลฮาร์ดดิสก์ (Hard Disk) ความจุ 80 GB

1.6.1.2.3 หน่วยความจำหลัก (RAM : Random Access Memory) ความจุ 1 GB

1.6.1.2.4 ซีดีรอม (CD-ROM : Compact Disk-Read Only Memory) 52X

1.6.1.2.5 จอภาพ (Monitor) 17 นิ้ว

1.6.1.2.6 การ์ดแสดงผล (VGA Card : Video Graphics Array)

RADEON 9600 PT 256 MB

1.6.1.2.7 แป้นพิมพ์ (Keyboard)

1.6.2 ซอฟต์แวร์(Software)

1.6.2.1 เครื่องแม่ข่าย (Sever)

1.6.2.1.1 ระบบปฏิบัติการ Windows XP เป็นระบบปฏิบัติการ

1.6.2.1.2 โปรแกรมจัดการฐานข้อมูล MySQL ใช้ในการสร้างและจัดเก็บ

ฐานข้อมูล

1.6.2.1.3 โปรแกรม Apache ใช้เป็นเว็บเซิร์ฟเวอร์

1.6.2.1.4 โปรแกรม Macromedia Dreamweaver MX ใช้ในการเขียนและ
ออกแบบเว็บไซต์

1.6.2.1.5 โปรแกรม Edit Plus เวอร์ชัน 2.11 ใช้ในการเขียนภาษา PHP

1.6.2.1.6 โปรแกรม Adobe PhotoShop 7 ใช้ในการตกแต่งรูปภาพ

1.6.2.1.7 โปรแกรม Macromedia Flash MX ใช้ในการทำภาพเคลื่อนไหว
ตกแต่งเว็บไซต์

1.6.2.1.8 โปรแกรม Visio Professional 2003 ในการจัดทำผังข้อมูล

1.6.2.1.9 โปรแกรม Internet Explorer เวอร์ชัน 8.0 เป็น Web Browser

1.6.2.1.10 โปรแกรม Microsoft Word 2003 ในการจัดทำเอกสารประกอบ

1.6.2.2 เครื่องลูกข่าย (Client)

1.6.2.2.1 ระบบปฏิบัติการ Windows XP

1.6.2.2.2 โปรแกรม Macromedia FlashMX ใช้ในการประมวลผลภาพเคลื่อนไหว

1.6.2.2.3 โปรแกรม Internet Explorer เวอร์ชัน 8.0 เป็น Web Browser

1.7 สถานที่ที่ใช้ทำการวิจัยและเก็บข้อมูล

1.7.1 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ ภาควิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

1.7.2 สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

1.7.3 ตำบลสะลวง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่